

تدریس در دنیای رسانه

گزارشی از نشست آموزشی با حضور پروفسور میلینکوویچ، داور
چهل و نهمین جشنواره فیلم رشد از صربستان

علی افشار

تصویری از خود دارید؟

میلینکوویچ نشست «تدریس دنیای رسانه» را این چنین آغاز کرد: «برای من جای افتخار است که توانسته‌ام در تهران حاضر شوم. من واقعاً تشنه حضور در کشور باشکوه ایران بودم و افتخار می‌کنم که ایران پس از انقلاب به جایگاه قابل تأملی رسیده است. این کشور برخلاف فشارهایی که از هر سو بر اقتصاد دنیا حاکم است، بحران‌ها را از سر گذرانده و مطمئن هستیم که می‌تواند سایر بحران‌ها را نیز سپری کند.»

او پس از خوشامدگویی به مهمانان بحث اصلی خود را با نگاه به رسانه‌ای شدن دنیا آغاز کرد و با اشاره به وجود تلفن همراه، شبکه‌های متعدد تلویزیونی و عکس در دنیای اطراف کودکان و نوجوانان، ضروری دانست که افراد خود را با این شرایط منطبق کنند تا بتوانند مهارت‌های آموزشی را به گونه‌ای بیاموزند که امکان انتقال آن‌ها را داشته باشند و لازم است این کار را شناخت از خود دانست و گفت: «ما نمی‌دانیم که مردم ما را چطور می‌بینند و هر کس درباره ما چه نظری دارد اما آیا زمانی که آینه را نگاه می‌کنیم، خود را می‌بینیم؟ مسلماً خیر؛ چون تصویر در آینه معکوس می‌شود. حال سؤال اصلی من این است: آیا ما تصویری از خود داریم یا خیر. جواب این سؤال را در انتهای نشست خواهیم داد.»

اولین گام: آموختن زبان فناوری

میلینکوویچ بحث خود را این چنین ادامه داد: «بحث ما تدریس در فضایی است که پیش از این درباره آن سخن گفته‌ایم و می‌دانیم که در آن با تنش، تضاد، تفاوت و تناقض روبرو

هستیم. از منظر دیگر، می‌دانیم که تدریس خوب از معلم‌های خوب آغاز می‌شود؛ معلمی که به‌روز است، به دنبال راهکار جدید می‌گردد و می‌داند که تدریس به تمرین و کار گروهی نیز نیازمند است. حال لازم است دو خصیصه برای این آموزگار تعریف کنیم؛ اول اینکه این آموزگار باید با فناوری‌های جدید همسو شود و دیگر اینکه نقش رهبری را بپذیرد. میلینکوویچ گفت: «همه ما در خانه کامپیوتر داریم و امروز به شکلی مدرن با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنیم و حتی قرار ملاقات‌های خود را اینترنتی می‌گذاریم. در اصل، ما در دنیایی زندگی می‌کنیم که همه، «شهروند الکترونیکی» محسوب می‌شوند. در این لحظه، شما نمی‌توانید از من بخواهید که اعلام کنم این رویه اشتباه است. در واقع، بایستی این فناوری را کنترل کرد و آن را به خدمت خود درآورد. ما در دنیایی هستیم که فرزندانمان دوستان اینترنتی دارند و همگی به دلیل ارتباط‌های مجازی چندچهره شده‌اند. اگرچه امیدواریم این شرایط تغییر کند، هم‌اکنون لازمه نزدیکی به فرزندانمان یاد گرفتن زبان تمام ابزارهایی است که مورد استفاده آنان قرار می‌گیرد.»

دومین گام: رهبری

سخنران نشست تدریس در دنیای رسانه، در بخش دیگری از سخنان خود به تعریف تفاوت‌های مدیر و رهبر پرداخت و رهبر بودن را خصیصه دیگر معلمان برشمرد. او در ابتدای این بخش اعلام کرد که ۷۳۲ تعریف از رهبر وجود دارد اما در واقع، رهبر به کسی گفته می‌شود که دیگران به او اعتماد دارند. میلینکوویچ اشاره کرد که با این تعریف، هر پدری رهبر است اما

معلم و مدیر ما نیز رهبرند و این رهبرها باید در درون خود به سؤالاتی پاسخ گویند؛ اینکه وظایف آن‌ها چیست و باید چه کارهایی انجام دهند.»

میلینکوویچ با توجه به این تعریف که هر کسی که چیزی می‌آموزد، دانش آموز است، رهبر بودن در این شرایط را سخت دانست. او افزود: «وقتی در برابر چنین دانش‌آموزانی قرار می‌گیریم:

۱. باید تفاوت‌های آن‌ها را بپذیریم؛
۲. چیزی را بیان کنیم که برای همه قابل درک و فهم باشد؛

۳. فراموش نکنیم که اگر پیروی نباشد، رهبری هم وجود نخواهد داشت؛

۴. در حقیقت، رهبر بخشی از یک گروه است و کسانی که از او اطاعت می‌کنند،

پیروان

او هستند، نه بنده و برده او.»

ارتباط کلامی یا غیر کلامی

سخنران نشست تدریس در دنیای رسانه، در انتهای این بخش از سخنان خود به سؤالاتی که در ابتدای بحث مطرح کرده بود، و از جمله به

این سؤال بازگشت که آیا شما خود را می‌شناسید یا نه. او

پاسخ دادن به این سؤال

را مستلزم آموختن

مهارت‌های ارتباطی

دانست. میلینکوویچ ادامه

داد: «برای پاسخ دادن

به این سؤال و آموختن

مهارت‌های ارتباط، لازم

است با عناصر ارتباط

یعنی ارتباط کلامی

و غیرکلامی آشنا شویم.

میلینکوویچ سخنوری و صورت را

عناصر ارتباط کلامی معرفی کرد.

همچنین گفت که سخن اهمیت

دارد؛ چرا که اولین راه انتقال افکار

است و کسانی را سخنور معرفی

کرد که عناصر تشکیل‌دهنده

زبان را بشناسند. میلینکوویچ

سخنوری را ۷ تا ۱۰ درصد

کل ارتباط و صدا را ۲۰ درصد

آن دانست. او با ذکر مثالی به

مخاطبان توضیح داد که چطور می‌توانند حضار را در کلاس درس با خود درگیر کنند. همچنین، لحن صحبت و صدا را زمینه‌ای برای درگیر کردن افراد دانست و سپس جمع را به شرکت در کار گروهی تشویق کرد. میلینکوویچ ضمن ضبط

کردن صدای شش نفر از حضاران نشست و پخش کردن آن اشاره کرد که بسیاری از افراد از صدای خودشان راضی نیستند و در واقع، می‌دانند که صدایشان بروز دهنده شخصیت

آن‌هاست. بنابراین، ضروری است افراد بیاموزند که دیگران را چطور تحت تأثیر قرار دهند. پس لازم است اول با صدای خویش آشنا شوند تا در

واقع، خود را بشناسند.

میلینکوویچ سه تمرین را در این راه مؤثر دانست و توصیه کرد:

«۱. به صدای خود گوش دهید؛

۲. با اطرافیات درباره صدای خود صحبت کنید؛

۳. سعی کنید بازیگر شوید؛ چون ارائه دادن نیز

نوعی بازیگری است.»

او تأکید کرد که آموزگار باید مهارت‌هایی را

بیاموزد تا قادر شود با صدای خود به

اقتناع مخاطب بپردازد.

میلینکوویچ پس از پایان بحث

ارتباط‌های کلامی، به تمرکز

روی ارتباطات غیرکلامی

پرداخت و ۷۰ درصد مهارت

ارتباطی را ارتباط غیرکلامی

دانست. او با تأکید بر نحوه

نشستن، میمیک صورت و

حتی نحوه دست دادن، از حضار

پرسید: «حالا بگویید چقدر زبان

بدن خود و قابلیت‌های آن را

می‌شناسید و در ارتباط‌گیری از آن

استفاده می‌کنید؟ تا چه حد از این

فرایند که ۲۴ ساعته در شما جریان

دارد، بهره می‌برید؟ آیا می‌دانید که

به وسیله آن تاکنون چه پیام‌هایی

را فرستاده‌اید؟ او با تکیه بر این

سؤالات و تمام مباحث مطرح

شده، تأکید کرد: «پس آنچه که

ما از آن با عنوان بی‌ارتباطی با

نسل جدید» سخن می‌گوییم،

در واقع عدم شناخت ما به‌عنوان

آموزگار، از خود و محیط، و

نیازهای دنیای پیرامون ماست.

ادام معلمان جدید، باید سواد رسانه‌ای بدانند

